

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 211/21
V Luxemburgu 25. novembra 2021

Rozsudok vo veci C-289/20
IB (Obvyklý pobyt manžela - Rozvod)

Justičná právomoc rozhodovať o návrhu na rozvod: Súdny dvor spresňuje zmysel a rozsah pojmu obvyklý pobyt manžela

Tento pojem znamená, že aj keď manžel žije v dvoch členských štátoch, môže mať len jeden obvyklý pobyt

IB, francúzsky štátny príslušník, a FA, jeho manželka, írsky štátna príslušníčka, uzavreli manželstvo v roku 1994 v Írsku. Majú tri už plnoleté deti. Dňa 28. decembra 2018 podal IB návrh na rozvod na Tribunal de grande instance de Paris (Súd prvého stupňa Paríž, Francúzsko). Keďže tento súd vyhlásil, že nie je miestne príslušný rozhodnúť o rozvode, IB sa obrátil na Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko). Tento súd má posúdiť právomoc Tribunal de grande instance de Paris (Súd prvého stupňa Paríž) z hľadiska obvyklého pobytu IB v súlade s nariadením Brusel IIa¹. V tejto súvislosti poukazuje okrem iného na viaceré skutočnosti, ktoré charakterizujú osobnú a rodinnú väzbu IB k Írsku, kde žil od roku 1999 so svojou manželkou a svojimi deťmi. Uvádza však tiež, že už niekoľko rokov IB odchádzal každý týždeň do Francúzska, kde si zriadil centrum svojich pracovných záujmov. Ako správne uviedol súd, pán IB mal v skutočnosti dve bydliská, a to jedno počas týždňa zriadené z pracovných dôvodov v Paríži a druhé po zvyšok času pri svojej manželke a svojich deťoch v Írsku.

V tomto kontexte sa Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) obrátil na Súdny dvor s cieľom určiť súdy, ktoré majú právomoc rozhodovať o rozvode IB a FA na základe článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa. Konkrétne sa Súdneho dvora pýta, či manžel, ktorý žije v dvoch členských štátoch, môže mať svoj obvyklý pobyt v týchto dvoch členských štátoch, takže súdy týchto dvoch členských štátov majú právomoc rozhodovať o návrhu na zrušenie manželského vzťahu.

Súdny dvor vo svojom rozsudku spresnil pojem „obvyklý pobyt“ manžela a rozhodol, že tento manžel, aj keď žije v dvoch členských štátoch, môže mať len jeden obvyklý pobyt v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prípade neexistencie definície pojmu „obvyklý pobyt“ v nariadení Brusel IIa alebo výslovného odkazu na právo členských štátov v tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že tento pojem sa má vykladať autonómne a jednotne. Poukazuje najmä na to, že ani článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa, ani iné ustanovenia tohto nariadenia nepredpokladajú, že určitá osoba má súčasne viacero obvyklých pobytov alebo jeden obvyklý pobyt na viacerých miestach. Takáto pluralita by narušila najmä právnu istotu tým, že by sťažila vopred určiť súdy, ktoré môžu rozhodovať o rozvode, ako aj súdu, ktorý koná, overiť svoju vlastnú právomoc.

Súdny dvor sa ďalej opiera o svoju judikatúru týkajúcu sa obvyklého pobytu dieťaťa,² pričom usudzuje, že pojem „obvyklý pobyt“ na účely určenia právomoci v oblasti zrušenia manželského vzťahu sa v zásade vyznačuje dvomi prvkami, a to jednak vôľou dotknutej osoby zriadiť zvyčajné

¹ Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243, ďalej len „nariadenie Brusel IIa“).

² Pozri najmä rozsudok z 28. júna 2018, HR, C 512/17, EU:C:2018:513.

centrum svojich záujmov na určenom mieste a jednak prítomnosťou, ktorá predstavuje dostatočný stupeň stability na území dotknutého členského štátu.

Keď sa teda manžel ako navrhovateľ odvoláva na právomoc súdov členského štátu svojho obvyklého pobytu podľa článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa, musí nevyhnutne premiestniť svoj obvyklý pobyt na územie iného členského štátu, než je členský štát pôvodného pobytu manželov. Musí teda prejsť vôľu zriadiť si obvyklé centrum svojich záujmov v tomto inom členskom štáte a preukázať, že jeho prítomnosť v tomto členskom štáte svedčí o dostatočnej miere stability.

V tomto kontexte Súdny dvor zdôrazňuje osobitné okolnosti charakterizujúce určenie obvyklého pobytu manžela. Ak sa teda manžel rozhodne usadiť v inom členskom štáte z dôvodu manželskej krízy, môže si naďalej zachovať sociálne a rodinné väzby v členskom štáte pôvodného pobytu manželov. Okrem toho prostredie dospelé osoby je rôznorodejšie než prostredie dieťaťa a pozostáva z omnoho väčšieho okruhu činností a rozmanitejších záujmov, a nemožno požadovať, aby sa tieto záujmy sústredili na územie jediného členského štátu.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy Súdny dvor dospel k záveru, že ak manžel má súčasne viacero pobytov, môže mať v určitom okamihu iba jeden obvyklý pobyt v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa. Ak teda manžel žije v dvoch členských štátoch, len súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza tento obvyklý pobyt, majú právomoc rozhodovať o návrhu na zrušenie manželského zväzku. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby na základe všetkých skutkových okolností prejednávanej veci overil, či územie členského štátu tohto súdu, zodpovedá v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa miestu, kde IB premiestnil svoj obvyklý pobyt.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499